

การพยาบาลและการผดุงครรภ์:
สตรีในระยะคลอดและหลังคลอด

บรรณาธิการ
รองศาสตราจารย์ ดร.ปิยะนุช ชูโต

โครงการตำราคณะพยาบาลศาสตร์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

สารบัญ

หน้า

บทที่ 1 บทบาทของพยาบาลผดุงครรภ์	1
บทบาทของพยาบาลผดุงครรภ์ตามกฎหมาย	1
บทบาทของพยาบาลผดุงครรภ์ : อนามัยเจริญพันธุ์ในโลกของการเปลี่ยนแปลง	7
บทที่ 2 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการคลอด	13
นิยามการคลอดและระยะของการคลอด	13
ปัจจัยชักนำให้เกิดการเจ็บครรภ์คลอด	17
ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการคลอด	19
บทที่ 3 กลไกการคลอดปกติ	27
องค์ประกอบของการเกิดกลไกการคลอด	27
บทที่ 4 การพยาบาลผู้คลอดในระยะที่ 1 ของการคลอด	41
สตรีวิทยาในระยะที่หนึ่งของการคลอด	42
การรับผู้คลอดใหม่	60
การพยาบาลผู้คลอดในระยะรอคลอด	70
การเฝ้าคลอด และการเตรียมสำหรับการคลอด	77
การเฝ้าระวังภาวะแทรกซ้อนในระยะที่หนึ่งของการคลอด	87
บทที่ 5 การพยาบาลผู้คลอดในระยะที่สอง สามและสี่ของการคลอด	93
สตรีวิทยาในระยะที่สองของการคลอด	93
สตรีวิทยาในระยะที่สามของการคลอด	95
สตรีวิทยาของระบบต่าง ๆ ด้านร่างกายในระยะคลอด	99
การพยาบาลผู้คลอดและทารกในครรภ์ในระยะที่สองของการคลอด	102
การพยาบาลผู้คลอดในระยะที่สามและสี่ของการคลอด	111
บทที่ 6 การทำคลอดปกติ	119
การเตรียมเพื่อทำคลอด	119
การทำคลอดทารก	125
การทำคลอดตรรกและการตรวจรก	132
การตัดฝีเย็บ การฉีกขาดของฝีเย็บและการซ่อมแซมฝีเย็บ	138
บทที่ 7 การประเมินภาวะทารกในครรภ์ในระยะคลอด	151
การประเมินสุขภาพของทารกในครรภ์	151
บทบาทของพยาบาลผดุงครรภ์ในการประเมินทารกในครรภ์ระยะคลอด	163

	หน้า
บทที่ 8 การใช้ยาทางสูติกรรมในระยะคลอด	167
ยาเพิ่มการหดตัวของมดลูก	167
ยาบรรเทาความเจ็บปวดในระยะคลอด	172
บทที่ 9 การพยาบาลสตรีในระยะหลังคลอดปกติ	183
สตรีวิทยาในระยะหลังคลอด	183
การปรับตัวด้านจิตสังคมและบทบาทการเป็นมารดาหลังคลอด	194
หลักการประเมินภาวะสุขภาพของมารดาหลังคลอด	201
หลักการพยาบาลมารดาหลังคลอดและครอบครัว	208
การพยาบาลเพื่อส่งเสริมสุขภาพของมารดา ทารกและครอบครัว	220
บทที่ 10 การส่งเสริมการเลี้ยงบุตรด้วยนมมารดา	225
หลักการพยาบาลในการส่งเสริมการเลี้ยงบุตรด้วยนมมารดา	239
ปัญหาอุปสรรคในการเลี้ยงบุตรด้วยนมมารดาและแนวทางแก้ไข	245
บทที่ 11 การพยาบาลทารกแรกเกิด	261
การประเมินทารกแรกเกิด	266
การดูแลทารกแรกเกิด	268
การประเมินสภาพทารกแรกเกิด	271
การพยาบาลทารกแรกเกิดประจำวัน	280
การให้ภูมิคุ้มกันโรค (Immunization) ทารกแรกเกิด	282
การประเมินและการดูแลทารกแรกเกิดที่มีความผิดปกติเล็กน้อย	285
การพยาบาลทารกแรกเกิดที่มีภาวะแทรกซ้อน	294
บทที่ 12 การส่งเสริมสัมพันธภาพมารดา และการกหลังคลอด	309
การพัฒนาสัมพันธภาพระหว่างมารดากับทารก	310
การพัฒนาสัมพันธภาพระหว่างบิดากับทารก	317
สัมพันธภาพระหว่างสมาชิกในครอบครัวกับทารก	319
การประเมินสัมพันธภาพระหว่างมารดา บิดาและทารก	322
บทบาทของพยาบาลผดุงครรภ์ในการส่งเสริมสัมพันธภาพระหว่างมารดา บิดาและทารก	324